

thoát chúa cho tôi khuyên tôi về Pháp mấy tháng tinh dưỡng thì mày toàn được tình menh. Nhưng than ôi bao nghèo thê này, lấy tiền đâu mà thuê mướn người làm thay chong lót lòi di vắng, không có nhô tôi làm thiệt hại tiền của vợ con tôi quá. Chong ba năm nay bao nhiêu phiền, náo bù cho bao, náo kiện tung như mội việc ông doan Phà-Tho cũng vì bênh vục người Annam đó, đến lúc kiện tung phì tên hồn bà nghĩa bắc cai sáp đỡ đồng nào đâu ? Lúc đó còn biếng, vợ chồng son lại cùng theo một lòn chỉ nên giề bù dây cho bao được; bây giờ đồng con của chúng nó phải để nuôi chúng nó chứ làm thiệt hại mài sao co dâng làm cha mẹ. Đã có một lòn tôi toàn phủ thắc nhưng sự chán nản ấy không lâu, sau tôi có chot nghĩ rằng như báo Argus đối với người An am thê nào có nhô đâu người Annam lại để cho bao chết, nên tôi dâng bao để người Annam hoặc mua lây làm, hoặc giúp đỡ tôi để tôi thuê mượn người làm thay cho tôi di nghĩ mấy tháng.....nhưng ôi ! người Annam không ai hỏi đến, có mày bợn lại là người tay mà tôi xết ý từ già thì họ mua song báo rõi sẽ cho bao theo chủ nghĩa khác nên tôi bỏ cái ý hán bao di, hiện bảy giờ tôi còn dương lòn một người nhiệt thành, có tinh chí cao thượng, có chí cả

không chảm chích gì chính sách thuộc địa của nước Pháp. Nếu nước Pháp cứ khu khu chống chọi với cựu địch bên trong hơn là với cựu địch bên ngoài, nếu không làm cách gì để trả những nguyên nhân nô lạm cho dân tộc Việt-nam mòn mòn đi dê chống lại với cái mảnh lỵ kinh tế nô dàn áp, không làm cách gì cho tăng tiến về đường thê dục đúc dục và chí dục thì chúng qui cũng chỉ làm mất khai phách và làm đe liệt dân tộc Việt-nam di mà ông cha họ ngày trước, chỉ có một đại tội là chống cự kịch liệt với người Pháp đe giũ lấy độc lập.

Báo "La Tribune Indochinoise" ngày 14 Juin trong bài "L'Indochinoise se débat d'armes" có quang đại ý như sau này :

Tự do có xin được dâu phải cướp lấy mới được, vú lại về các phương diện : thê dục kinh tế và tri thức thì ta còn phải học nhiều mới tới được chính độ những dân tộc mà ta vẫn trước ao được ngang hàng. Các dân tộc ấy được thê có phải là dâu.

Tự cách minh thế nào thì chính sách người ta cai trị minh súng dâng thế ấy.

Một nhà báo người Bắc (2) đã kêu cho người Annam những điều tuy là áy thực mà nghe cũng khôn tám, tưởng họ nên suy nghĩ kỹ và mày diễn áy.

Thực ra thì nhà báo ấy định kể tờ mờ, song cũng dù cả những điều thiết yếu ; ta còn có thể kẽ thêm vào những lát dâ nói đó mấy điều xấu khác không phải là không hé trọng, là cái thời vênh vang nó bắt nô nhân tý iải với những kẻ có quyền thế, cái lật vý kỵ nó làm hủy liệt mất cả những công chính đáng kính phục, cái chí khí lý tien cho những điều quan yếu là nhô mọn rồi đến cái lòng nghĩ kỵ làm cho những người nhiệt thành phải sinh chán nản.

Như lời một ông Thống - đốc Nam-kỳ đã nói, hê người Annam còn không biết chong những vấn đề

như cái thơ mà tôi đã dâng vào báo Argus số 569 ra ngày 13 Juin, thơ ấy của cháu nội một ông mà nước Nôm đã công nhận là một người ài quốc và đã thương tiếc sau đón khi được lời nói ấy nhưng nhiều khi thực là đúng.

Nếu cái chí của một ông Toàn-Quyền định khai hóa cho dân Annam là to, thi cái chí của cả một chủng tộc hiểu rõ cái hy vọng của mình mà nhất quyết cái chí hy vọng ấy thi sao ???

Đó là mây quang ở vài bài báo Saigon của ngon bút mây ông có dâng và có quyền nói rõ sự thực cho người Annam hay dâ, xin ông đốc-tor biết cho là người Annam còn có nhiều người biết hiểu và tra sự thực

Trong số báo 507 của tôi ông đốc buộc cho tôi si mạ người Tầu và luôn thê nói sáu người Annam, vậy tôi không biết là ông đốc to có ý không hiểu hay là không hiểu thực mà lại cho tôi như thế. Tôi thiết nghĩ rằng tôi cách xep đặt cách chính đốn binh lính thua kém vụng và nên một dân tộc da đen khô sô dê gìn giữ lấy cái dộ lập tự do mà bị thua không phải là si mạ, nêu là si mạ thi những người làm sao tôi cho người Tầu biết rằng vì sự trê nái mà khiến nêu dâ giây huyết tại cõi đất hai xứ rất giây chong nước Pháp lòn trước. Cố ông - đọc báo Argus - hiểu thế, chư còn có ai hiểu thô nra ! hay là tại tôi nói ràng người Tầu không hơu người Annam... nhưng chắc người Annam cũng biết là không hơu người Tầu được vê cái chính đốn xep đặt và cách hằng hái hào dạn.

Tôi xem di xem lại thi không có chô uao mà dâng làm cho ông đốc to cho là nêu xáu người Annam được Hay là quang tôi nêu người Annam đe ý mà chư có nghe phưởng như dâ dê mạt hay là quan mồi hê hào kia nó xui dực làm phản làm loạn

Hay là quang dô làm cho ông đốc to châm ý, động lòng giận tôi mà buộc cho tôi thay đổi chủ nghĩa.

Tôi chắc độc giả báo Tiếng-Dân xem bài dô của ông đốc to cũng đã hiểu ngay sự thực rồi vì rằng nêu thực là tôi dâ bùn cái lự gio của bao, thực là tôi thuoc quyền chính phủ, thiệt là tôi khuynh hướng về chủ nghĩa khác thi ở phủ Khâm-sứ tòa kiêm duyệt Trung-ký dê bài dô của ông đốc to thi tôi còn có ich gi cho chính phủ, nêu vi dâ lự gio ai cũng biết sự hay giê của tôi rồi ; cái tiền hay là cái ơn gi mà chính phủ dâ ban gia đê đánh dâ lự cai tự do của bao, cái chủ nghĩa cũ của tôi hóa gio dâ uong làm thay.

Tôi xin ông đốc to đừng tưởng lầm ai cũng như ai cũng như ai khuyênh khoang hão lây liêng nhiệt thành, lây lòng ái quâc để chóng ăn lương lòn hay hoặc được đổi chô khí hậu iỏi mà xưa nay nhiều người ao ước.

Tôi khuyến ông lòn sau giờ xéi cần thận suy nghĩ, cho đích dâng chước khi buộc lòi cho người ta. Vâ kêt cục thi xin nhắc ông : Chớ có lây bụng ta mà suy gia bụng người.

A. Clémenti

(1) đây không phải nói nhà báo là t. (2) đây nói nhà báo này là t.

Còn hai thầy giáo

Đức hạnh tôi, một thầy có bằng D. E. P. S. F. I. hay là B. E. với một thầy có C. E. P. với C. A. P. dê giây trê trong nhà, bắt đầu từ le September 1928. Thầy nào muối giây gửi thư cho

M. Trần Ngọc Thiện
ù Biên-thủy près Vinh (Annam)

Một cách dê dành tiền

CHẮC CÓ LỢI VÀ NHÌU HÌ VỌNG

Hội vạn-quốc chư sáu, lòn này thiên hạ nghe thấy đã nhiều, song lòn kẽ chưa tướng xác ; kỵ là một Hội gồm có nhiều nước, do nước Pháp làm chủ, lập thành ở Tầu, và Âu châu có 16 năm nay. Nguyên bùn Hội này có 3 vâ 2 3 ngàn lượng bạc Thượng-hai, hai triệu quan tiền tay. Đến cuối năm 1926, tiền dư từ Hội lòn dâng 15 triệu, 23 vạn 5 ngàn, 7 trân 82 đồng bạc (dollar). Vô 2 lần ấy có hội nào hảng hào so sánh kịp. Đến năm 1925, tháng 10, Hội này đưa đơn xin Chính phủ chấp thuận trong cõi Đông Pháp.

Theo chi-đu ngày 12 tháng 2 năm 1927, quan Toàn-quyền Đông-pháp

Giau-quốc định số tiền 150 mà Hội phải trả cho cõi-dâng Đông-Pháp là 550 /.

Dê dành tiền dâ có hi vọng trung số hàng tháng, lại có lợi như vậy, thê đã qua nhiều Hội vạn-quốc chư sáu thuận tùng các khoản buộc của tòi cõi dâ môt kỵ. Đến ngày 12 tháng 8 1927, quan Toàn-quyền Đông-pháp ra nghị định cho Hội thi hành, mà do quyền Chính phủ kiêm duyệt

Những cách thức vào hòi, và những quyền lợi cho người dê dành tiền vào hòi, luya kẽ sau này :

Nguyên phiếu gáp mỗi tháng... 8500

Nửa phiếu gáp một tháng... 4500

Góc tư phiếu gáp một tháng... 200

Ái muôn vào hòi, xin môt đén cõi uba

Đại lý tòi, kha: tòn tòi, lâng hò, dê mây

nhà Đại-ly kẽ trinh chánh qua Saigon, dem vào sô bô vâ ghi trong cõi phiếu minh cầm.

Mới dâ, gáp cho Đại-ly 8 đồn, lây

bien nhien lién, lây vâ sau, dung tháng,

trong ý cõi dâng muôn gáp tại Đại-ly, bay

p các sô giây thép cõi dâng

Mỗi tháng đén ngày 15, thi xđ sô tại

Saigon, trước môt công chung và có

thái viện nhà nước thi thiên

May ra cho sô, mới gáp một tháng 8500

mùa xanh, thi công hường ngô

một ngan bắc, mà vâ sau khôn gáp/nửa

Người nêu gáp dô một năm ròn thi được

phiếp, hoặc là: bán vê lại cho hòi; số tiền hòn

lý chi theo số tiền mua lợt có biến trong

trong giao ước; hoặc là: xin hòi, cho minh vâ

sô tiền kỵ, thi có 8. lời môt năm, song lúc

minh dang vay tiền thi cõi dâng hường

quyết lợi trong cuôc xô sô, nếu minh cõi

gáp dê theo luật

Người nêu có chi chòi thâu 10 năm, thi

quyết lợi nhiều mìn. Trước đêng 120 lòn hì

vong, sau đêng đê hường số tiền lòn 33333 ..

Như vậy, cõi pâi tòn bô dâng binh

khi thi kha: tòn tòi, lâng hò, dê mây

nhà Đại-ly kẽ trinh chánh qua Saigon, dem

vào sô bô vâ ghi trong cõi phiếu minh cầm.

Mỗi dâ, gáp cho Đại-ly 8 đồn, lây

bien nhien lién, lây vâ sau, dung tháng,

trong ý cõi dâng muôn gáp tại Đại-ly, bay

p các sô giây thép cõi dâng

Mỗi tháng đén ngày 15, thi xđ sô tại

Saigon, trước môt công chung và có

thái viện nhà nước thi thiên

May ra cho sô, mới gáp một tháng 8500

mùa xanh, thi công hường ngô

một ngan bắc, mà vâ sau khôn gáp/nửa

Người nêu gáp dô một năm ròn thi được

phiếp, hoặc là: bán vê lại cho hòi; số tiền hòn

lý chi theo số tiền mua lợt có biến trong

trong giao ước; hoặc là: xin hòi, cho minh vâ

sô tiền kỵ, thi có 8. lời môt năm, song lúc

minh dang vay tiền thi cõi dâng hường

quyết lợi trong cuôc xô sô, nếu minh cõi

gáp dê theo luật

Như vậy, cõi pâi tòn bô dâng binh

khi thi kha: tòn tòi, lâng hò, dê mây

nhà Đại-ly kẽ trinh chánh qua Saigon, dem

vào sô bô vâ ghi trong cõi phiếu minh cầm.

Mỗi tháng đén ngày 15, thi xđ sô tại

Saigon, trước môt công chung và có

thái viện nhà nước thi thiên

May ra cho sô, mới gáp một tháng 8500

mùa xanh, thi công hường ngô

một ngan bắc, mà vâ sau khôn gáp/nửa

Người nêu gáp dô một năm ròn thi được

phiếp, hoặc là: bán vê lại cho hòi; số tiền hòn

lý chi theo số tiền mua lợt có biến trong

trong giao ước; hoặc là: xin hòi, cho minh vâ

sô tiền kỵ, thi có 8. lời môt năm, song lúc

minh dang vay tiền thi cõi dâng hường

quyết lợi trong cuôc xô sô, nếu minh cõi

gáp dê theo luật

Đại khai cách cư xử em như thế. Trong khoảng hòn ba năm, càng ngày em càng thêm kiêu, dâng em càng thêm mới. Một đêm thành vâng em cầm tờ báo kia đọc chơi đê giải trí. Thúy trong mục « phụ nữ » có bài « nghĩa vụ người bâu trong xã hội ». Em không hiểu là gì, vì em không hiểu nghĩa vụ là gì và xã-hội là gì. Em lấy làm lạ mới đọc, Em đọc : « Nhiều người tụ họp lại là một xã hội, là một xã hội, nước là một xã hội. Người nào, hoặc dân ông, hoặc dân bà, có ăn nguyệt-bông đê làm một việc gì trong làng, trong tinh hay trong nước, là dây tò của xã-hội. Nguyệt-bông túc là tiền của xã-hội. Góp lại để thuê người kia làm công. Nếu người ấy không hiểu nghĩa vụ của mình như thế, ôn của xã hội mà không chịu làm việc cho xã hội, làm dây tò xã hội mà lại muốn ra oai quyền áp chế xã hội thời là người có tội. Hạng người ấy chẳng khác gì bao trộm, ôn cắp nêu bô vào ngực mà giâm cùm lại v. v. Em càng đọc thời minh càng nghe lạnh, dâng em kêu đọc hết cả bài, thời minh run cõi-cõi, via mây hòn xiêu, tựa hò như ngoai cửa có người dem gông cùm đòn bắt em. Được một chép, em tinh lại, biết rằng minh a qua mà sinh sảng, vì ngoài cửa chung có ai cả. Nhưng từ khi ấy vè sau, xem hình như dâng lòng tinh, như hóa nên mọi người khác. Mọi biết xưa nay minh làm dâng, hiên sai ; rồi quyết từ đó vè sau hết sức thay, đổi tình nết dâng trâ lại xã-hội những đòn minh ăn cắp ăn trộm xưa nay. Bởi thô, dâ bốn tháng nay, bao nhiêu dáng lòn trào ở ngoài dâng và bao nhiêu bộ ra oai ở trong nhà dê em dâng bô hét. Trê con cảng nhỏ thời lồng em lại càng thêm thương ; người dê càng nghèo thời lồng em lại càng thêm trọng, dêm khuya càng phải nhạc thời em lại càng thêm sướng, thêm vui. Em sống được đê cõi đời thứ hai này thiết nhớ tờ báo kia. Có mây lòn hè mòn, lòn thô tòi trước mặt đồng bao vây.

V. th. X.

việc trai an trong nước (?) kèn ông Dy thi cãi rằng trong các bài ông viết ông chỉ tò ý phản đối chính sách thực chư không phản đối nước Pháp. Còn ông Nguyễn-duc-Long thi khai rằng: họ thấy ông có Pháp-lịch 10 vđ mỗi tháng 30 \$00 đê ông làm quản-ly chư ông không biết gì về bài dâng cõi.

Tòa hoán lại làm hòn mời tuyên-an. Nay ôn đã tuyên rồi, ông Vũ-dinh-Dy bị một trâm tú, còn ông Nguyễn-duc-Long thi được thua bông. Cõi tin rằng ông Dy sẽ thương thêng hòn tòa án đê-nhị-cấp.

Theo báo Nam-kỳ

Ai là bạn đau răng?

Ông Tự-duy Hiển mời vào Huê ở tại nhà thương phòng tròng răng ông Claret. Vây ai cần dâu gi cứ tội đó, будi mai 8 giờ đến 11 giờ, буди c. iến 2 giờ ruồi đến 5 giờ.

(Đau răng)

PHỤ-NỮ DIỄN-BÀN

<h3

